

Դարանաղցի ալ իր ժամանակագրութեան մէջ (էջ 326) կը հաստատէ թէ Հաւելպի մէջ հանգանակութիւն կատարուելէն յետոյ հաւաքուած գանձը «միաբնակներնամբ անկենցուն առեալ զնացին, յերուսաղիմս եւ հոն ճիւղացին զանկնայն զպարսնս եւ ոչ մնաց եւ ոչինչ, մինչեւ ի մի յումսփողանս (Խոյ. էջ 327):

Լիհացի եւ Դարանաղցի ինչպէս կը տեսնուի համաձայն հն իրարու, միայն թէ Լիհացի կը ճշդէ անոնց թիւը ըսելով որ միայն 20 հոգի էին: Ամթեցի Ենկի Խոճալի զլիսաորութեամբ:

Սաւալան (էջ 569) առանց յիշելու թէ ինչ աղբիւրէն ըլլալը երբեք հոռի չէ անոնց զլիսաորութիւնը միայն տասը քորոնք են:

1. Խոջա Զաքարէ Վանեցի
2. Խոջա Սոսիս »
3. Խոջա Առաքիչ »
4. Խոջա Շէխիլան Բազէլցի
5. Խոջա Թուսալան Ամթեցի
6. Խոջա Բաղդասար Ուսահայեցի
7. Խոջա Պետրոս Հալէպէն
8. Խոջա Մաքսուտ »
9. Խոջա Դանտին »
10. Խոջա Թուրաջ Սիսէն:

Ասոնց հետ Գրիգոր Կեսարացիի Երուսաղէմ գտած ըլլալը երբեք հռոմեական չէ, վասնզի ինչպէս Սիմէոն Դպիրի գրածն կը տեսնուի 1610 Յուլիս 18ին գործի կը ձեռնարկէ Ենկի Խոջա Ամթեցի, որ կու գայ Հալէպ, հոն ալ երեք ամիս ժողով ու հանգանակութիւն կը կատարուի:

Հաւանական է որ 20 պատուիրակներուն գալուստը 1611 զարման կամ դէպի Զատիկ կատարուած ըլլայ: Արդ, Յակոբ քհ. Կեսարացի քանի որ կը հաստատէ թէ այրածեալ Ռի (= 1611) քոյին կրկին տարան ի Բիզանդիա արքունական հրահանգս, նիւթապէս ժամանակ չի կար Երուսաղէմ երթալու եւ տնկէ Կ. Պոլիս գառնալու:

Յետոյ նկատի առնելով Յակոբ քհ. Կեսարացիի Կեսարիա գտնուիլը, եւ հոն գրելը այդ տողերը կարծես թէ արժեք նական հրամանով վերստին պարտիարք տարուիլը Կեսարիայէն եղած ըլլալու ձեւ մը ունի: Հետեւաբար կ'հնթագրեմ թէ Գրիգոր Կեսարացի 1610ին Ամթի գումարուածէն յետոյ հաւանորէն Կեսարիա եկած է եւ միայն շատ կարճ միջոց մը հոն մնալէ յետոյ դարձեալ Կ. Պոլիս հրաւիրուած է:

(Շարունակելի) (7) Ա. ԱԼՊՅԱՆ

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ Հոկտեմբեր ամսուան ընթացքին, Ս. Աթոռայ Թորէն ժողովը ինն անգամեւ Նիսոս ունեցաւ, Կրօճ. Գեորգ. Առեանը՝ երեք, Իսկ Ուսումն. Խորհուրդը՝ երեք անգամ:

● Բշ. 28 Սեպտ. — Խաչիկեանի մեռելացին առթիւ, սուրբ պատարագի միջոցին, որ մասնաւորեցաւ ի Ս. Փրիլի, Տ. Միւսան Վրդ. քահանայի ղեկավարութեամբ, Բաղդասար թէ քրիստոնէական հաւատքը միութարութեան աղբիւր է մահէն վշտահար սիրտին համար. վասնզի ա՛ն է որ այս աշխարհի անցաւոր գոյութենէն անդին՝ անանց եւ զերգոյնացալէս իրական կեանքի մը հաւատարմութեամբ կը կազմուի որպէս տիրութեանց մէջ ընկնուած հոգիներ:

● Դշ. 7 Հոկտ. — Կէս օրէ վերջ գումարուեցաւ Միաբ. Ընդհ. Ժողովը, որ զընդհան Տնօրէն Ժողովը 1935-36 տարեշրջանի վարչական եւ եկամտական ճեղքիկագրի ընթերցումով:

● Եշ. 8 Հոկտ. — Միաբ. Ընդհ. Ժողովը դարձեալ գումարուեցաւ, շարունակեց ճեղքիկագրին ընթերցումը եւ վաւերացուց զայն:

● Ուր. 9 Հոկտ. — Երեկոյին, Միաբանութիւնը, զլիսաբուրութեամբ Տ. Մեսրոպ Սրբազանի, Ղազար Ս. Գեորգ ճեղքիկի մէջ կատարեց ժամերգութիւն եւ նախատեսակ Ս. Գեորգի, ըստ իրաւական սովորութեան:

● Եշ. 10 Հոկտ. — Ս. Պատարագը մասնաւորեցաւ Ղազար ճեղքիկին, ուր քահանայ Տ. Տիրան Վրդ. Որ խառնակեցին յիս առաջի մարդկան. բնաբանին վրայ: Բացատրեց թէ Գրիգորեանութիւնը բնաշնչելու համար հռովմեական կայսրութեան վերջին հիգիւն մէջ, ոքան չելի արիւթիւն մը ցոյց տուին սուրբըր խոստովանելու իրենց հաւատքը եւ արհամարհելու աշխարհը եւ մարմինը, եւ իրենց շարաբանքին մէջ գտնելու համար հոգեկան անգին միութարութիւնը, որուն մասին կը խօսի առաքեալը. այդ է պարտի իրական միութարութիւնը, զոր ստանալ աղէտ է շնայն ա՛նէն քրիստոնեայ:

— Երեկոյին Միաբանութիւնը «Նաշափառաճի Թափօրով հանդիսաւոր մուտք գործեց ի Ս. Յաւրութիւն, հանդիսապետութեամբ Լուսաբարապետ Տ. Մեսրոպ Սրբազանի:

● Կիւր. 11 Հոկտ. — Վարագայ Ս. Խաչի տօնը հանգիսի պաշտուեցաւ ի Ս. Յարութիւն Փրիլի ինն Ս. Գերեզմանին վրայ պատարագեց Տ. Միւսան Սրբազան, եւ քարգան, Բաղդասար տօնին ծագումը, վերլուծեց վարագայ լիւսն պատմական յիշատակները. յայտնեց թէ այդ սրբավայրին մէջ պահուած խաչի մասունքը այն էր՝ զոր Գայիանէ կախած էր անոր պարանոցէն, իրիկ զվրթոյն Յակոբայ գմածեալն տէրունական աբիսար ի կենաց փայտէն հասնալը: Յետոյ պար-

զեց սա տեսութիւնը թէ Քրիստոսի չարարածքները իրենց անձին վրայ իրապէս հրդեհները միայն կրնան պատուով և միխթառութեամբ կրել անոր նշանը։

● Բշ. 12 Նոյտ. — Ուսումն. խորհուրդը գումարւեցաւ եւ վերջնական տնօրինութիւնները առ յառաջիկայ կիրակի կատարելի և Սրբոց Թարգմանչաց — Դուրեան Գրական Մրցանակի տարգմարախոսութեան առթիւ։

— Այսօր, վերջնական վերջուած յայտարարւեցաւ իրր վեց ամիսներէ ի վեր շարունակուած գործադուլը, վաճառատունները բացուեցան, և քաղաքը գտաւ կարծես իսկոյն նախկին կեանքը։

● Դշ. 14 Նոյտ. — Ս. Պատրիարքը Յովսէփ մեկնեցաւ Տ. Արթուր Արեղային հետ, երբու օրուան հանգիստի մը համար, եւ վերադարձաւ Երրաթի առաւօտ։

● Ուր. 16 Նոյտ. — Իտալական Նոր հիւպատոսը, իր Թարգմանիկ ընկերակցութեամբ, իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Ս. Պատրիարք Զօր։

● Եր. 17. Նոյտ. — Ս. Պատրիարք Զօր այցելեց անդիլիացի ուսանողւան վարդապետ մը, ընկերակցութեամբ Պ. Դաւիթ Յովնանէհանի։

— Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Տ. Կիւրեղ Վրդի ողորկի այց տուաւ Ս. Քաղաքիս Եփրատական երէցին, իր պաշտօնի լրմամբ մեկնումին առթիւ։

● Կիր. 18 Նոյտ. — Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Տ. Արթուր Արեղայի և Պ. Շահան Էղիզէրեանի, դարձաւ մեկնեցաւ Յովսէփ, եւ զօրծագուիկ տաղանային վիզլիսայուն առթիւ քարոզեց տեղւոյն եկեղեցիին մէջ, ուր աւուր պաշտանի քարոզը խոսեցաւ նախ Տ. Առողջի վրդի։ Երեկոյնի դարձաւ։

Իսկ այտուկ, Մայր Տաճարին մէջ քարոզեց Տ. Սիւն Վրդ., «Փորձեցէ՛ք զանձինս ձեր իմէ կայցէ՛ք ինչոյ հաւատա» քնարանով. բացատրեց թէ մարդուն համար բարոյական քաջութեան գործ է ինքնաքննութիւնը Քրիստոսի զգացումին չափանելով։ Անոնք որ չեն խորհրդայնութիւնը նուիրեն իր, կը չարին իրապէս. վասնիկ այդ լայնով ստացուած անձին գիտակցութիւնն է որ, իր թերութիւնները ցուցնելով՝ մարդուն կատարելագործումի ճամբան կը բանայ իր տեսութեան սողնէ։

● Բշ. 19 Նոյտ. — Ս. Պատրիարքը, առաք թարգման Լ. Հայրիկ Վրդի հետ, փոխադարձ այցելութեան գնաց իտալական Հիւպատոսին։

— Ս. Քաղաքիս Անկիլքան նպար, Գիւր. Տ. Պրատան, որ Առատարայի գայան էր վեց ամիսներ առաջ, տեղւոյն Անկիլքան Եփրատկոյուսութեան հարկւրամեակի հանդիսութեան մասնակցելու համար, վերադարձած ըլլալով, այցելեց Ս. Պատրիարք Զօր, ընկերակցութեամբ Կոնստանդին Տ. Պրիմէնի։

● Գշ. 20 Նոյտ. — Ս. Պատրիարքը փոխադարձ այցի գնաց Անկիլքան նպարին, ընկերակցութեամբ Տ. Կիւրեղ Վրդի։

● Դշ. 21. Նոյտ. — Տ. Հայրապետ Վրդ., որ

Ս. Պատրիարքին հետ Կիրակի Ս. Աթու էր եկած, վերադարձաւ Յովսէփ, ընկերակցութեամբ Տ. Սիւն և Տ. Տիրայր Վարդապետաց։

● Եր. 24 Նոյտ. — Ի տօնի Սրբոց Թարգմանչաց, կատարուեցան հանդիսութիւնք Մայր Տաճարի մէջ. Ս. Փիլարքի սեղանին առջև քահանայապետ պատարագեց Տ. Մեհրապ Սրբազան Ս. Պատրիարքը գիրքի ընթերցումէն ետքը հանդիւրձով մը սեղեկուեց Նոյեմբիոյ Տ. Եղիշ Ս. Պատրիարքին թափօրով, որոյ համար յետ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ յատուկ Նոյեմբի հանգստեան պաշտօն։ Ապա, նախորդ տարին հրու հանգիսական թափօրով, միարանութիւն և ուսանողութիւն գաղթին ի Ս. Փրկիչ, ուր դարձաւ կատարուեցաւ պաշտօն հանգստեան՝ Դուստիւռային շիրմին շուրջ։

Այսօր, Տ. Մեհրապ Սրբազան ընդունեց Միարանութեան Հնորակաւորութիւնը՝ իր ի Ս. Յակոբ Ժառանգաւորութեան իրանմանակն առթիւ։

● Կիր. 25 Նոյտ. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, ուր քարոզեց Տ. Զօր Վրդ.։ Բազմաթիւ վերուժումներով անմիտ մեծասան և այլի կնոջ վերաբերմունքները, եղբակցացը թէ ինչ որ իր տուր կամ նաւեր իր տրուի աստուածածանայ նպատակներու իրագործման համար, յանքմական շահագործումի յանձնուած գործարարութիւն մէջ։ Քրիստոսեան գործադրելով այս սեռակէտով իրենաւոր Զօր Յիւսէփով յայտնուած կամքը, գանձեր կը գանձէ երկնից մէջ։

— Կէս օր վերջ, Պատրիարքարանի պատմական մեծ դահլիճին մէջ, ի ներկայութեան ամբողջ Միարանութեան եւ աշակերտաց եւ ժողովուրդի հոծ բազմութեան, Ս. Պատրիարք Զօր Նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ Սրբոց Թարգմանչաց — Դուրեան Գրական Մրցանակի տարգմարախոսութեան 1935 — 36 շրջանի հանդէսը։ Տ. Մկրտիչ Սրբազան, իրեն Ատենապետ Ուսումն. խորհրդոյ, բացման ընդարձակ և երմտաւոր նաւ մը կարգեց Հայ Բանահաւաքութեան եւ աղքատագրական գրականութեան մասին։ Ապա Ս. Պատրիարքը կարդաց Մրցանակի լուսն Տեղեկագիրը, զոր ինչն էր գրած, եւ որ Երատարակուած է Աթոնի ներկայ թիւին մէջ, ու յետոյ դարձեալ փակման խօսքն ըրաւ։ Ժառանգաւորք եւ Ս. Թարգմանչաց վարժարանի սանունը, առաջնորդութեամբ Ս. Աթոնոյ մասնադէտ երաժշտապետ, Տ. Պատի Վրդի, եւ ընկերակցութեամբ երգիչներ, քառամայի երգեցին Ով յարկ վսեմ, Ով մեծաքանչ, Ենթի վիտասնիս, երգերը և Տէր կեցոյ՝ աղգայնի մարտիկները, խանդավառելով եւ սքանչելանելով բոլոր ներկաները։

● Դշ. 28 Նոյտ. — Ս. Պատրիարք Զայրը, ընկերակցութեամբ Տ. Մուշեղ, Տ. Տիրան Վարդապետներու և Տ. Արթուր Արեղայի մեկնեցաւ դէպի Հայեպ յայց գերեզմանի հողեկոյր Բարբէն Վեհիկ. իր դարձին պիտի և սքանչելանելով բոլոր ներկաները։